

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi poliisilain 5 a luvun (siviilitiedustelu) muuttamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Johdanto

Sisäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi poliisilain 5 a luvun ja siihen liittyvien lakien muuttamiseksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisilain lisäksi lakia tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa, rajavartiolakia, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annettua lakia ja rikoslakia. Edelleen ehdotetaan muutettavaksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

Poliisilain 5 a lukua koskevassa esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusista

- valtiolliseen toimijaan kohdistuvasta tietojärjestelmätiedustelun toimivaltuudesta, jonka avulla voitaisiin hankkia tietoa kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavaan toimintaan hyödynnettävän tietojärjestelmän toiminnasta
- tietojärjestelmän käytön estämisestä tai sen toiminnan haittaamisesta vakavan vaaran torjumiseksi Suomen ulkopuolella
- näytteenotosta paikkatiedustelussa
- aineen, omaisuuden tai esineen tilapäisestä haltuunotosta
- Rajavartiolaitokselle ehdotetaan säädettäväksi toimivalta avustaa suojelupoliisia tiettyjen siviilitiedustelun tiedustelumenetelmien käytössä ja toimenpiteiden suorittamisessa.

Lisäksi suojelupoliisin ulkopuoliselle taholle mahdollistettaisiin rajatuissa tilanteissa suojelupoliisin ohjauksessa ja valvonnassa toimiminen.

Yllä mainittuja vastaavan kaltaisia säännöksiä on ehdotettu myös sotilastiedustelulakiin, jota koskeva esitysluonnos on ollut lausunnolla, ja jota koskeva lausuntopyyntöaika on päättynyt (Lausunto - Lausuntopalvelu).

Tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annetun lain osalta ehdotetaan tarkistettavaksi valtiolliseen toimijaan kohdistuvan tietoliikennetiedustelun edellytyskynnystä.

Tietoliikennetiedustelua koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietoliikennetiedustelussa kyetään paremmin määrittämään hakuehtoja

tietoliikennetiedustelun tarkemmaksi kohdentamiseksi. Teknisten tietojen käsittely viestintäverkon osan sekä tietoliikenteen reitittymisen ja muutosten tunnistamiseksi mahdollistettaisiin. Tietoliikennetiedustelusta poistettaisiin kielto käyttää viestin sisältöön meneviä hakuehtoja sekä kielto käyttää Suomessa olevaa tai oletettavasti olevaa telepäätelaitetta tai -osoitetta hakuehtona. Esityksessä ehdotetaan, että tietoliikenteeseen kohdistuvan tiedustelun ilmoittamisvelvollisuudesta luovuttaisiin.

Tietoliikennetiedustelulain muuttamisella on myös yhtymäkohtia lausunnolla olleeseen ehdotettuun sotilastiedustelulain tietoliikennetiedustelua koskeviin ehdotuksiin.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi yksittäisiä käytännön tiedustelutoiminnassa havaituista tarkennustarpeista johtuvia muutoksia.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain viranomaisen asiakirjan salassapidon lakkaamista koskevaa 31 §:ää ehdotetaan muutettavaksi liittyen julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 1, 2, 9 ja 10 kohtiin.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa (jakso 10.1 Kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkestävyyttä vahvistetaan) on useita tiedustelulainsäädännön kehittämistä koskevia kirjauksia.

Lisäksi kannanotossaan (EK 70/2022 vp. – VNS 11/2021 vp.) eduskunta on edellyttänyt, että hallitus muutoinkin tarkastelee tiedustelulainsäädännön toimivuutta, vaikutuksia ja mahdollisia muutostarpeita, huolehtii lainsäädännön ajantasaisuudesta muuttuvassa toimintaympäristössä sekä varmistaa tiedustelutoiminnan ja sen valvonnan riittävät resurssit.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on päivittää vuonna 2019 uutena voimaan tullutta lakia hallitusohjelmakirjausten ja käytännön soveltamistoiminnassa havaittujen tarpeiden mukaisesti. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa ja turvata suojelupoliisin tarkoituksenmukainen ja tehokas toiminta sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Tavoitteena on myös pidentää eräiden julkisuuslaissa salassa pidettäväksi säädettyjen asiakirjojen salassapitoaikaa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnon voivat antaa myös toimijat, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa.

Lausunto pyydetään antamaan ensisijaisesti lausuntopalvelun kautta. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat

ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Tukea palvelun käyttöön saa osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. Ministeriöiden tulee arkistoida lausuntonsa lisäksi VAHVA-järjestelmään.

Lausunnon voi tarvittaessa toimittaa sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi tai postitse osoitteeseen Sisäministeriö, PL 26, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/36541/2024. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Kirjaamoon toimitetut lausunnot julkaistaan hankesivulla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, hankenumero SM040:00/2024). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään keskiviikkona 20.5.2026.

Valmistelijat

Hallitusneuvos Johanna Hakala puh. 0295 488 452 (johanna.hakala@gov.fi)
Neuvotteleva virkamies Juha Vehmaskoski puh. 0295 488 204 (juha.vehmaskoski@gov.fi)

Linkit

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM040:00/2024> -
Siviilitiedustelulainsäädännön ja poliisin henkilötietolain 7 luvun tarkistamiseksi, vaihe 2 -
Sisäministeriö

Liitteet:

[7.4 HE luonnos lausuntokierros.pdf](#)

Jakelu:

Amnesty International Suomen osasto
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Electronic Frontier Finland - Effi ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
FiCom ry
Finnish Information Security Cluster (FISC) Kyberala ry
Helsingin hovioikeus
Helsingin käräjäoikeus
Korkein oikeus
Liikenne- ja viestintäministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Oikeuskanslerin virasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Pääesikunta
Rajavartiolaitos
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suojelupoliisi
Suomen Erillisverkot Oy
Tasavallan presidentin kanslia TPK
Teknologiateollisuus ry
Tiedusteluvalvontavaltuutettu
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Traficom
Tulli
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtakunnan syyttäjän toimisto (VKST)
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Verohallinto
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hakala Johanna
Sisäministeriö

Hakala Johanna
Sisäministeriö